

Grundskoleverksamheten i Kalix kommun 2016

- mot bakgrund av svaga resultat i år 9

November 2016

Bakgrund

I slutet av höstterminen 2015 uppmärksammades att en relativt stor andel elever i år 9 riskerade att inte gå ut grundskolan med godkända betyg och behörighet till gymnasiet. Av återrapporteringen till nämnden framgår av protokollen bl a att resultaten för hösten 2015 visade på kraftigt försämrade resultat trots att tidigare redovisningar visat att utvecklingen gått åt rätt håll. Revisorerna uppdrog till oss på PwC att tillsammans med revisionsgruppen följa upp nämndens styrning och kontroll samt grundskolans arbete mot bakgrund av detta.

Vi har gått igenom nämndens protokoll (november 2015 – oktober 2016) samt tagit del av underlag som tagits fram med anledning av resultaten i år 9. Därutöver har vi vid två tillfällen träffat nämndens ordförande och utbildningschefen (maj och juni 2016) för att få muntliga redogörelser för vidtagna och planerade åtgärder, samt vilken effekt åtgärderna haft.

Avslutningsvis har vi genomfört ett studiebesök på Manhemskolan (oktober 2016) där vi träffat dels rektor och biträdande rektor, dels arbetslagsledare i lärarkollegiet, för att få en bild över vad som gjorts och görs på verksamhetsnivå mot bakgrund av den situation som uppstod under höstterminen 2015.

Detta PM sammanfattar våra iakttagelser och lämnar en sammantagen bedömning av utbildningsnämndens styrning och kontroll utifrån analys av dokument och genomförda träffar.

Andreas Jönsson
Certifierad kommunal revisor, PwC

Iakttagelser – utbildningsnämndens protokoll

2015-11-27: Nämnden tar del av lägesrapport från rektor ang hur arbetet fortlöper med resultatuppföljningen i åk 9

2016-01-29: Nämnden informeras om resultat i åk 9

2016-03-04: Resultatuppföljning åk 9. Nämnden tar del av lägesrapport utifrån ett påbörjat utredningsuppdrag och beslutar att avvakta den slutliga utredningen. Av ärendebeskrivningen framgår bl a att ordförande i januari uppdragit utbildningschefen att

- ta fram fakta och analys på elev-, lärar- och skolnivå
- vidta åtgärder som syftar till att stötta och motivera eleverna utifrån nuvarande nivå
- med hjälp av extern resurs genomföra dialog med eleverna i åk 9 i syfte att hitta förbättringsområden och förklaringar till resultaten
- utbildningschef och rektor ska vidta åtgärder utifrån resultatet av dialogen med åk 9
- hela utredningen och analysen ska syfta till att förbättra resultat genom förståelse för elevens situation
- alla åtgärder ska vidtas utan dröjsmål för att förbättra resultatet fram till slutbetygen för åk 9 2016

2016-04-22: Resultatuppföljning åk 9 – utredningsuppdrag. Nämnden tar del av och godkänner kartläggning (utredningen). Eventuella beslut avvaktas till nästkommande nämnd efter att verksamheten fått tid att arbeta med kartläggningens innehåll.

2016-05-23: Resultatuppföljning åk 9. Utbildningschefen har upprättat ett förslag till handlingsplan för huvudmannen utifrån den kartläggning som gjorts med anledning av det höga antalet betyg F i årskurs 9, hösten 2015. Nämnden tar del av och godkänner kartläggningen samt redovisningen. Utbildningschefen får i uppdrag att till nästkommande nämnd ta fram tre prioriterade områden utifrån kartläggningen med fokus på elevernas resultat.

2016-08-26: Resultatuppföljning åk 9. Nämnden beslutar ge utbildningschefen i uppdrag att arbeta vidare med prioriterade områden, bl a konkretisera kursplanerna och betygskriterierna i syfte att säkra en likvärdig skola och en likvärdig bedömning, övergångar mellan skolor, hur återkoppling till och från elever kan användas i syfte att förändra undervisning och arbetssätt, att skolan ska utgå från elevernas behov och intressen för att höja elevernas motivation och förståelse för värdet av kunskap samt att löpande resultatuppföljningar redovisas i nämnden i samband med kvalitetsuppföljningarna enligt plan.

Iakttagelser – dialog med ordförande och utbildningschef

- Resultaten i elevgruppen har försämrats under högstadietiden. Nämnden har haft återkommande information om årskullen genom kvalitetsrapporterna sedan de gick i år 7. Åtgärder har satts in på både grupp- och individnivå under åren men inte gett önskvärd effekt.
- Arbetet med betygssättning och obehöriga lärare som tänkbara förklaringsfaktorer har analyserats - förklarar inte resultatnedgången.
- Skolverket rättar om nationella prov med jämna mellanrum för att se om det finns osakliga skillnader i betygssättning – resultaten av dessa visar att detta inte är ett bekymmer i Kalix kommun.
- Extern konsult gjort en kartläggning - olika orsaker till bristande resultat, bl a stress hos elever och lärare, att eleverna vänder på dygnet under helgen, att flera elever är dokumenterat ej välmående och spelberoende. Motsvarande problematik är generell oavsett kommunal skola eller friskola.
- Kartläggningen visar vidare bl a att lärarna arbetar i hög grad för att eleverna ska nå minst E, och att de ofta lyckas ofta med dem som vill utvecklas, men inte med dem som saknar motivation.
- Ks har utövat uppsikt över detta - har begärt särskild redovisning – skriftlig och muntlig under våren. Ordförande har varit på Ks och informerat om läget.
- Under vårterminen stort fokus i verksamheten för att höja eleverna som riskerade F. Uppföljning i slutet på terminen visade att 20-25 % av antalet elever skulle vara obehöriga för gymnasiet. Utgångsläget innan åtgärderna var nästan 50 %.
- Elevernas motivation och lärares förmåga att motivera eleverna är viktiga delar att jobba med i utvecklingsarbetet.
- Kriterierna för betygen är svåra att tolka – behov att jobba kontinuerligt med detta. Har mycket inslag av kollegialt lärande vilket är positivt i detta sammanhang.
- Elevhälsan får idag jobba med akuta ärenden och brandsläckning - inget utrymme att jobba förebyggande och främjande vilket är en viktig faktor när det gäller elevernas resultat i slutändan.
- Behov av psykolog finns som kan jobba förebyggande utifrån att många elever mår dåligt (har ingen egen, köps idag in för utredningar).

Iakttagelser – studiebesök Manhemsolan

Rektor och biträdande rektor

- Skolinspektionens tillsyner visar bra resultat i Kalix kommun, även vad gäller bedömning och betygssättning. Även den kartläggning som gjorts utifrån ”krisen” kopplat till 9-ornas resultat visar att skolan jobbar med detta på ett bra sätt.
- Känner att de har ett bra arbete med bedömningar och betygssättningar, bl a utifrån att det i stor utsträckning sker tillsammans med andra lärare för att det ska bli en säker och likvärdig betygssättning.
- Har hög behörighet överlag, men i Ma/No finns viss obehörighet. Har efter analys konstaterat att niornas bristande resultat inte är kopplat till detta.
- Handlingsplaner/åtgärdsplaner sattes in på både individ- och grupp nivå. Gruppen i årgången har haft bekymmer med motivationen sedan 7:an och det har arbetats mycket med dem över alla tre år. Åtgärdsplaner på individnivå fanns redan innan de började nian. Har under deras sista år jobbat väldigt nära dessa elever.
- Har alltid haft en mitterminskonferens för att stämma av läget, bl a elever som riskerar att inte nå målen. Fr o m i år gör lärarna även en fiktiv betygssättning för att ytterligare konkretisera var eleverna befinner sig inför vårterminen.
- Arbetar med att utveckla och kvalitetssäkra processerna för extra anpassningar. Specialpedagogerna har arbetat med lärarna och gett processinriktad fortbildning i arbetslagen för att förbättra förutsättningarna att fånga upp elever tidigt och ge anpassningar, bl a för att de inte ska tappa motivation p g a att de inte ges tillräckligt med stöd. Lokala elevhälsan har öppnat upp för handledningstider för lärare.

Iakttagelser – studiebesök Manhemsolan

Lärare

- Mycket fokus har legat på att rädda F-eleverna, och därmed inte hunnit arbeta med att höja dem som klarar kunskapsmålen. Vad gäller förra årets nior sattes många extratimmar in för att ”rädda dem” från F. Detaljerade handlingsplaner upprättades och allt dokumenterades vilket tog mycket tid och kraft.
- Känner sig trygga i betygssättning och bedömning. Arbetar mycket med sambedömning och planering tillsammans. Gör provfrågor tillsammans, rättar enskilt men dryftar bedömningar med kollegor, rättar nationella prov tillsammans.
- Efter kontakt med lärare i andra kommuner upplevs att de har kommit långt i Kalix vad gäller betygssättning och bedömning samt kollegialt lärande.
- Den ”lärarflykt” massmedia och rykten målade upp stämmer inte – att vissa valt att sluta har inte haft något att göra med situationen eller arbetsmiljön på skolan. Lärare som kommit från andra kommuner och skolor lyfter att detta är en på många sätt bättre skola att arbeta på än där man arbetat tidigare.
- Upplevelsen idag:
  - Fåtalet elever med F-varning och fler elever med höga betyg.
  - Förekommer psykisk ohälsa bland elever och hemmasittare som slår igenom i statistiken.
  - Stor andel duktiga elever.
  - Fler pojkar idag som är studiemotiverade – större acceptans än tidigare bland pojkar att studera för höga betyg
  - Tufft att hinna med att arbeta aktivt för att ytterligare höja elever som har lätt nå målen samtidigt som kraft måste läggas på elever i behov av anpassningar och särskilt stöd

Sammanfattande analys och bedömning

- Nämnden har haft uppföljning av årskullen genom kvalitetsrapporterna under hela högstadietiden samt haft en kontinuerlig uppföljning mot bakgrund av den ”larmrapport” som kom i slutet av höstterminen 2015.
- Nämnden har initialt genom ordförandebeslut i brådskande ärende gett uppdrag till förvaltningen avseende utredning och åtgärder. Därefter har nämnden styrt genom uppdrag till utbildningschef.
- Aktiva åtgärder har vidtagits på förvaltnings- och enhetsnivå – bl a direkta åtgärder för elevgruppen i fråga, åtgärder i form av analyser och kartläggningar för att identifiera orsaker och utvecklingsområden samt åtgärder för att förbättra processerna när det gäller behov av anpassningar och stöd.
- De direkta åtgärderna för eleverna i elevgruppen resulterade i att andelen elever som riskerade att gå ut obehöriga för gymnasiet halverades.
- Förutsättningarna vad gäller bedömning och betygssättning, samt utbyte lärare emellan när det gäller exempelvis att arbeta med olika sorters anpassningar för elever, torde vara goda mot bakgrund av det kollegiala samarbetet på enheten.

Bedömning: Utbildningsnämndens styrning och kontroll mot bakgrund av de svaga resultaten i år 9 har varit tillräcklig.

Risk: Elevhälsan har idag svårt att klara sitt uppdrag att arbeta hälsofrämjande och förebyggande – en iakttagelse att beakta i kommande riskanalys och revisionsplanering

---

Denna presentation har tagits fram endast som allmän information och/eller generell vägledning. Den utgör således inte någon professionell rådgivning. Du bör därför inte förlita dig på presentationen eller vidta några åtgärder på grundval av den utan att dessförinnan ha gjort avstämningar med en professionell rådgivare utifrån de förutsättningar som gäller i din situation. Med hänsyn härtill lämnar Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB/PricewaterhouseCoopers AB ingen utfästelse eller garanti (uttrycklig eller underförstådd) för att informationen i presentationen är korrekt och/eller fullständig för dina syften och ändamål. Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB/PricewaterhouseCoopers AB tar således inte något som helst ansvar för eventuella konsekvenser av att du väljer att förlita dig på eller agera utifrån informationen i denna presentation.